

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
управління та адміністрування

Завідувач кафедри Світлана ОСИПЕНКО
протокол № 1 від 01 вересня 2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Виробнича практика <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Назва спеціальності	D3 Менеджмент
Назва освітньої програми	Менеджмент підприємств і організацій
Рік викладання Семестр	2025-2026 2 семестр
Викладач	Намлієва Наталя Василівна, кандидат економічних наук, доцент
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/namliyeva-nataliya-vasylivna/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+380674507103 Namliyeva_Natalya@msspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Viber, WhatsApp, e-mail
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6937

Анотація до освітнього компонента

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є невід’ємною складовою ОПП «Менеджмент підприємств і організацій». Виробнича практика базується на принципах систематичності, неперервності, зв’язку з життям, відповідності змісту сучасним вимогам вищого закладу освіти, єдності науково-теоретичного обґрунтування практики з реальними можливостями навчально-виховного процесу, комплексного підходу, міжпредметного зв’язку, різноманіття видів діяльності магістрантів, диференціації та індивідуалізації змісту та організації практики відповідно до специфіки особистих якостей, умов закладу освіти та спеціальності.

Виробнича практика спрямована на формування фахових компетенцій щодо менеджменту підприємств і організацій.

Мета та завдання освітнього компонента

Виробнича практика здобувачів вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького є обов’язковим компонентом освітньо-професійної програми для підготовки фахівців з вищою освітою першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю «Менеджмент» та набуття здобувачами відповідних компетентностей.

Метою виробничої практики з менеджменту є формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час діяльності за фахом в реальних ринкових умовах; поглиблення та закріплення теоретичних знань; опанування здобувачами вищої освіти сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі їх майбутньої професії; виховання у здобувачів вищої освіти потреби постійно поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності різних сфер менеджменту.

Завдання виробничої практики. Під час виробничої практики здобувач вищої освіти повинен опанувати систему умінь і набути навички щодо вирішення типових завдань відповідно до посад, які може обіймати випускник вищого навчального закладу – бакалавр з менеджменту, основним видом діяльності якого є управлінська діяльність на підприємствах та в організаціях.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.
СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гідна праця та економічне зростання, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

- Р3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
Р4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
Р5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
Р6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
Р7. Виявляти навички організаційного проектування.
Р8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
Р9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. Р10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
Р11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
Р12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
Р13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.
Р15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
Р16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
Р17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення

3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Управління знаннями
7. Робота в режимі невизначеності
8. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість
Кількість годин	270/ 9 кр.

Політика освітнього компонента

Під час проходження практики заохочується виконання завдань, що забезпечують створення практичних умінь і навичок у сфері менеджменту підприємств і організацій. Оцінювання результатів навчання здійснюється з урахуванням пізнавальної активності, креативності та рівня глибини опанування матеріалу.

Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Звіти повинні відображати оригінальні дослідження, розрахунки або авторські висновки здобувачів. Недотримання вимог академічної доброчесності може проявлятися у відсутності належних посилань на використані джерела, фабрикуванні чи підробці матеріалів, списуванні (зокрема із застосуванням мобільних пристроїв), а також у втручанні в результати роботи інших студентів. Виявлення таких порушень є підставою для незарахування звіту викладачем. У випадках виявлення плагіату здобувач зобов'язаний повторно виконати відповідне завдання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Зміст освітнього компоненту

1. Вивчення установчих документів підприємства – бази практики, ознайомлення із загальними аспектами діяльності підприємства.

Вид підприємства за формою власності. Основна характеристика діяльності. Виробнича та інші види діяльності. Асортимент продукції (послуг). Стан певної продукції (послуг) на ринку. Конкурентні переваги продукції (послуг): виробничо-технологічні, експлуатаційно-

технічні, соціально-економічні, економічні. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства за визначений період.

2. Вивчення й аналіз організаційної структури управління підприємством.

Схема організаційної структури управління конкретного підприємства, її аналіз: тип, принципи побудови, ефективність для організації. Аналіз структури за критеріями: відповідність типу структури цілям і завданнями підприємства, ступінь розподілу праці, ієрархічність рівнів управління, ступінь координації дій, стимулювання ділової і професійної активності, залежність від змін навколишнього середовища.

3. Ознайомлення із посадовими інструкціями менеджерів.

Посадові обов'язки менеджерів на підприємстві. Кваліфікаційні вимоги до менеджерів. Підпорядкованість та відповідальність на посаді (Посада, на якій проходить практику студент). Перелік функціональних обов'язків на посаді. Функції, які виконувались під час виробничої практики.

4. Дослідження системи менеджменту на підприємстві

Характеристика організації, її вид, складові елементи. Основні функції управління (організація, мотивація, планування, контроль), їх характеристика. Види і рівні менеджменту. Права, обов'язки і повноваження менеджерів різних рівнів управління. Стель і методи управління, їх характеристика. Відносини в колективі. Управління виробництвом на підприємстві. Управління фінансами: характеристика і аналіз основних фінансових показників. Управління інноваційною діяльністю підприємства, її види, організація. Управління кадрами на підприємстві: політика, організація, мотивація. Управління економічною діяльністю на підприємстві: завдання, структура, контроль. Стратегічне управління підприємством: наявність стратегічного плану, функціональні обов'язки (підрозділ), види стратегій, обґрунтування продуктової, фінансової, кадрової та інших стратегій.

5. Ознайомлення з інформаційними системами управління.

Характеристика інформаційних технологій, що використовуються у системі управління підприємством. Види автоматизованих систем управління (ERP, CRM, MRP), їх структура та функціональні можливості. Організація електронного документообігу, моніторинг і зберігання управлінської інформації. Рівень інтеграції інформаційних систем між структурними підрозділами. Використання сучасних цифрових інструментів у плануванні, аналізі, прогнозуванні та контролі. Оцінка ефективності впровадження ІТ-рішень, забезпечення захисту інформації, конфіденційності даних і підтримання кібербезпеки. Роль інформаційних систем у підвищенні результативності управлінських процесів.

6. Вивчення системи внутрішнього контролю та управлінського обліку.

Сутність і значення внутрішнього контролю в системі управління підприємством. Організація процесів контролю за виконанням управлінських рішень, фінансових планів, бюджетів і програм розвитку. Методи управлінського обліку, способи формування звітності для керівництва. Взаємозв'язок між бухгалтерським, фінансовим та управлінським обліком. Механізми контролю витрат, оцінювання ефективності використання ресурсів, аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. Функціонування систем внутрішнього аудиту, бюджетування та управлінського аналізу. Використання результатів контролю для ухвалення управлінських рішень..

7. Оцінка ефективності комунікаційної та корпоративної культури організації.

Характеристика системи внутрішніх і зовнішніх комунікацій організації. Форми, методи та канали ділового спілкування. Стель управлінських комунікацій і характер взаємодії між керівниками, працівниками та партнерами. Корпоративна культура як чинник ефективності організації. Її структура, цінності, норми та традиції. Формування позитивного іміджу організації, корпоративна етика, діловий етикет. Мотиваційна система, що сприяє розвитку колективу, згуртованості та підвищенню продуктивності праці. Психологічний клімат у

колективи, лідерство, комунікаційна поведінка персоналу, вплив корпоративної культури на результати діяльності.

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

90-100 балів / відмінно А/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики в повному обсязі на високому науковому та організаційно-методичному рівнях, обґрунтовано висувалися та вирішувалися завдання, раціонально використовувалися методи дослідження, здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач проявив глибокі знання теорії і практики.

82-89 балів /добре В/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики в повному обсязі на достатньому науковому та організаційно-методичному рівнях, обґрунтовано висувалися та вирішувалися завдання, однак недостатньо ефективно використовувалися окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач проявив достатні знання теорії і практики, творчої самостійності не проявляв.

74-81 балів /добре С/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики в повному обсязі на достатньому науковому та організаційно-методичному рівнях, обґрунтовано висувалися та вирішувалися завдання, однак недостатньо ефективно використовувалися окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач проявив не достатні знання теорії і практики, творчої самостійності не проявляв.

64-73 балів /задовільно D/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики не в повному обсязі на достатньому науковому та організаційно-методичному рівнях, завдання не обґрунтовувалися, недостатньо ефективно використовувалися окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач виявив слабкі знання теорії і практики, творча самостійність відсутня.

60-63 балів /задовільно E/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики не в повному обсязі, дослідження проведені на низькому науковому та організаційно-методичному рівнях, завдання не обґрунтовувалися, недостатньо ефективно використовувалися окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач виявив слабкі знання теорії і практики, творча самостійність відсутня.

35-59 балів /незадовільно FX/ ставиться, якщо здобувач не виконав програму практики, завдання не обґрунтовувалися, не використовувалися методичні прийоми дослідження, не реалізувався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач виявив слабкі знання теорії і практики, творча самостійність відсутня.

1-34 бали /незадовільно F/ ставиться, якщо здобувач зовсім не виконав програму практики.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна:

1. Балабанова Л. В., Сардак О.В. Управління персоналом : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2020. 468 с
2. Бізнес-планування та управління проектами: навч. посіб. П. Г. Ільчук. Львів: Новий Світ - 2000, 2020. 216 с.
3. Комунікативний менеджмент: [навчально-методичний посібник для студентів економічного факультету освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 073 Менеджмент] / Олійник Н. Ю. Кам'янецьПодільський, 2020. 112 с. . URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639606/mod_resource/content/0/Komunikatyvnyi-menedzhment-navch.posib.pdf.
4. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
5. Мазаракі А. Основи менеджменту: підручник. Харків: Фоліо, 2014. 848 с.
6. Менеджмент : навчальний посібник / І. І. Кравчук, Л. В. Тарасович, С. О. Лавриненко та ін.: за ред. І. І. Кравчук, Л. В. Тарасович. Житомир: Поліський національний університет, 2024. 384 с.
7. Менеджмент персоналу : навчальний посібник / Укл. О.В. Безпалько, А.Д. Бергер, Т.М. Березянко, Ю.М. Гринюк, Д.Г. Грищенко, О.І. Драган, А.С. Зеніна-Біліченко, Л.М. Мазник, Л.І. Тертична, О.М. Соломка, О.А. Чигринець [За заг. ред. О.І. Драган]. Київ : МПП «ЛИНО», 2022. 612 с.
8. Снітко Є.О., Завгородня Є.Є. Операційний менеджмент: навчально-методичний посібник. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 184 с.
9. Сенишин О.С. , Кривешко О.В. Маркетинг: навч. посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с. . URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639607/mod_resource/content/0/MARKETING_NAVCH.POSIBNYK_SENYSHYN-KRYVESHKO_FINAL_ALL.pdf.
10. Сумець О.М. Проєктування операційних систем : підруч. Київ : Університет «КРОК», 2021. 32 с.

Допоміжна

11. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. К.: КНЕУ. 2013. 504 с.
12. Лановська, Г. І., Багацька К.В., Касьянова А.О. Управління вартістю підприємства. Практикум. К.: КНТЕУ, 2020. 28 с.
13. Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Островерхов В. М. Управління змінами: навч. посібник. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 148 с.
14. Полянська А. С. Ситуаційний менеджмент: навч. посіб. ІваноФранківськ: ІФНТУНГ, 2019. 151 с.
15. Станьковська І. М. Ділове адміністрування: управління якістю: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 86 с.
16. Черниш С.С. Економічний аналіз. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 310 с.
17. Цифрова трансформація промислового менеджменту у контексті викликів, можливостей та змін : монографія / за ред. д.філософ.н., проф. В. Г. Воронкової, д.е.н.; проф. Н. Г. Метеленко. Львів. Торунь : Liha-Pres, 2024. 592 с.

Електронні ресурси

18. Журнал «Ефективна економіка». Офіційний сайт: URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/>
19. Національний депозитарій України "Smida". Офіційний сайт. URL : <http://smida.gov.ua>. <http://www.smida.gov.ua>.
20. Законодавство України: офіційний сайт ВРУ: URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
21. Державної служби статистики України: офіційний сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
22. Державна фіскальна служба України : офіційний сайт. URL:<http://sfs.gov.ua/>
23. Державна митна служба України : офіційний сайт. URL:<http://www.customs.gov.ua>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Oksana V. Hryvkivska, Roman M. Karpinskyi, Oleksandr S. Prystemskyi, Mykola V. Andrushchenkoand, Natalia V. Namliieva. Innovative management of the production risks of agricultural enterprises. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. J. Glob. Innov. Agric. Sci., 2024, 12(1):1-17. https://jgiass.com/uploads/issue_papers/Innovative-management-of-the-production-risks-of-agricultural-enterprises.pdf
2. Намлієва Н. В. Інноваційне зростання підприємництва в контексті післявоєнного економічного відновлення. Стратегічні орієнтири приєднання України до ЄС: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 21 березня 2025 р.). Львів-Торунь : Liha-Pres, 2025. 111-116 с.
3. Намлієва Н. В. Цифрова трансформація – ефективний засіб для переорієнтації та конкурентоспроможності підприємства. The 10th International scientific and practical conference “Scientific research: modern challenges and future prospects” (May 12-14, 2025) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2025. 433-441 p.
4. Natalia Namliieva. Digital technologies as an important factor of the economic development of Ukraine. International Scientific Conference Reforming and Stabilising a Market Economy: Current Challenges : Conference Proceedings (April 4-5, 2025. Kielce, Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 124 pages (38-42).
5. Намлієва Н. В. Цифрові технології в економічному розвитку України. Global Trends in the Development of Information Technology and Science: Collection of Scientific Papers «International Scientific Unity» with Proceedings of the 1 International Scientific and Practical Conference. January 8-10, 2025. Stockholm, Sweden. 45-48 p.
6. Карпенко А.В., Намлієва Н.В. Управління інвестиціями як важлива складова розвитку підприємницької діяльності / Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки Випуск 4 (67), 2022, С. 29-40 с. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/67-5>